

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 26/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 174/2018, a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.
2. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e

O d ô v o d n e n i e :

I.

Predmet ústavnej sťažnosti a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Co 174/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ vystupuje ako žalobca v napadnutom konaní o zaplatenie žalovanej sumy 2 722,50 € s prísl. Sťažovateľ uvádza, že odvolanie v predmetnej veci bolo doručené Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) 2. júla 2018 a následne okresným súdom predložené krajskému súdu 8. októbra 2018. Sťažovateľ 3. júla 2019 zaslal krajskému súdu sťažnosť na prietahy, na ktorú reagoval podpredseda krajského súdu vyjadrením z 2. augusta 2019, v ktorom konštatoval, že v danej veci neboli zistené prietahy pri vybavovaní predmetnej veci odvolacím súdom. Následne 26. septembra 2019 krajský súd vydal v napadnutom konaní rozsudok, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu. Sťažovateľ tvrdí, že ak krajský súd nerozhodol o jeho odvolaní v lehote jedného roka od podania odvolania, porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to aj keď v čase podania ústavnej sťažnosti už k prietahom nemohlo dochádzať.

3. Sťažovateľ vytýka krajskému súdu aj skutočnosť, že predmetný rozsudok krajského súdu bol doručený advokátke JUDr. Adriane Kmecovej (ktorá ho obratom preposlala sťažovateľovi), hoci ešte v priebehu konania došlo k ukončeniu zastupovania sťažovateľa touto advokátkou. Toto sťažovateľ taktiež považoval za nesprávny postup krajského súdu. Okrem toho ešte sťažovateľ vyčítal krajskému súdu, že odvolacia duplika žalovaných z 20. septembra 2018 mu nebola doručená v zákonnej lehote, ale bola mu doručená odvolacím súdom až 30. júla 2019, čo považuje za porušenie jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 €, čo odôvodnil iba poukázaním na nečinnosť okresného súdu, prietahy a nedodržiavanie zákonných postupov.

5. Na záver sťažovateľ žiadal, aby mu štát zabezpečil právnik, pretože nevlastní majetok, ktorý by presahoval sumu, ktorá je od neho vymáhaná v bližšie neurčenom exekučnom konaní.

6. Podaním doručeným ústavnému súdu 18. decembra 2019 sťažovateľ na spresnenie svojich majetkových pomerov priložil k svojej ústavnej sťažnosti výpis z účtu [REDAKOVANÉ] a výpis z účtu v banke (pravdepodobne vedeného [REDAKOVANÉ])

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, jeho základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci,

posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

III.A K základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až konečným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. K rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

20. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď s'ťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd s'ťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

21. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

22. Zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že krajský súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 19 Co 174/2018-156 z 26. septembra 2019. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (11. decembra 2019) bolo teda napadnuté konanie už právoplatne skončené.

23. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd konečným rozhodnutím vo veci ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Po vyhlásení rozsudku krajského súdu teda už nemohol trvať stav právnej neistoty sťažovateľa vo vzťahu k ním napadnutému konaniu pred krajským súdom.

24. Keďže sťažovateľ namietal postup krajského súdu v napadnutom konaní ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu v čase, keď bola predmetná vec už právoplatne skončená, v dôsledku čoho už k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jeho postupom nemohlo dochádzať, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.B K základnému právu vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom

25. Sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že odvolacia duplika protistrany v konaní mu bola doručená. Nespochybňuje, že sa pred konečným rozhodnutím

súdu mohol s týmto podaním protistrany oboznámiť alebo sa k nemu vyjadriť. Je síce pravda, že mu predmetné podanie bolo odoslané až 10 mesiacov po tom, čo ho protistrana doručila okresnému súdu, a doručil mu ho až odvolací súd, ale vo vzťahu k základnému právu vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom je relevantná iba skutočnosť, že mu toto podanie bolo doručené a mal priestor sa k nemu vyjadriť. Okresný súd teda síce pri vykonávaní procesných úkonov pred predložením veci odvolaciemu súdu pochybil, ale toto jeho pochybenie napravil krajský súd v odvolacom konaní, preto v napadnutom konaní ako celku nedošlo k pochybeniu, ktoré by malo za následok porušenie základného práva sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom.

26. Ústavný súd zároveň konštatuje, že ak bol rozsudok odvolacieho súdu doručený advokátke, ktorá už sťažovateľa nezastupovala a ktorá mu predmetný rozsudok obratom zaslala (podľa tvrdenia samotného sťažovateľa v ústavnej sťažnosti, pozn.), opäť ide síce o pochybenie, ktoré ale nemá intenzitu na to, aby ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. S poukazom na už uvedené východiská (bod 17 odôvodnenia tohto uznesenia) ústavný súd aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

28. Na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy,

ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti a ústavná sťažnosť nie je oneskorená, neprípustná a ani zjavne neopodstatnená.

29. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a z výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda to znamená, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

30. Keďže ústavný súd v tomto prípade odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019).

31. Pretože nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel.

32. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu